

Vår dato: 08.12.20

Saksliste møte 11. desember

Sted: digitalt møte via Teams

Tid: 12.00

Tilstede: Tone Rubach, Einar Åbergjord, Svein Olav Thomassen, Astrid Tove Olsen, Else Margrethe Ballo, Kåre Holand

Deler av møtet: Jørn Magne Vaag

Sak 1: BGINN og Grønn Forskning

Leder i Midtnorsk Landbruksråd, Jørn Magne Vaag, orienterte om hvordan man jobber med FoU i vår naboregion, Trøndelag.

Grønn Forskning startet i 2008, har generert 210 millioner til landbruksforskning i regionen. 60 % av alle søknader er innvilget, som er meget høyt nivå på innvilgning og tyder på gode søknader. De jobber godt i temagrupper for å utrede problemstillinger fra landbruket som prosjekteres inne forskning eller utredning. Regionale og nasjonale forskningsfond har finansiert store prosjektene som har vært gjennomført, med fokus på trønderlandbruket.

Grønn forskning har hatt prosjektfinansiering i 12 år, og det viser seg å være en utfordring fremover at fylkeskommunen kan ikke gi driftsstøtte. Dette kjenner vi igjen fra vårt arbeid gjennom FoU-programmet til Nordnorsk Landbruksråd. Tidligere var vi inne på prosjektfinansiering gjennom Fylkesmannens midler, men også der stoppet denne ordningen, på grunn av likheter med driftsstøtte. Grønn forskning har imidlertid jobbet iherdig med å løse problemet, og har derfor nå søkt om finansiering til et forprosjekt for å utrede klyngesamarbeid, som er veldig i tiden og som har relativt mye midler tilgjengelig og søkbart.

I arbeidet fremover har de planer om å ta kontakt med forskningsinstitusjonene for videre jobb og samarbeid. Fylkeskommunen har åpnet for en evaluering av prosjektet, og eventuelt videre søknad på prosjekt som Grønn Forskning 2.0, med en annen vinkling og arbeidsmetode.

Det stilles spørsmål angående blågrønt samarbeid, da det er uttalt at de grønne næringene føler seg overkjørte i prosjektene der temaet er jordhelse, og det vil bli benyttet avfall fra oppdrettsnæringa. Det er vanskelig å få fokus på den grønne delen av prosjektene der den blå sida er tilknyttet, da de stiller med mye midler. Det er viktig at vi husker på at det er enkeltbonden som skal ivaretas i den grønne forskninga, det er de som har behov for ny kunnskap. Men det er enighet om at vi må være med for å sette noen premisser, ellers vil oppdrettsnæringa få styre alt etter eget ønske, og det er ikke alltid sammenfallende med landbasert grønn næring.

Innovasjon Norge har mye informasjon angående klyngesamarbeid, her kan vi finne nye finansieringskilder for å drive FoU-arbeidet videre. Økonomiske forpliktelser i forhold til klynger kan muligens også løses via Norsk Landbruksamvirke, slik at man benytter Grønn forskning, eller våre FoU-grupper til et arbeidsverktøy i et klyngesamarbeid.

Finansiering har og er vår største utfordring, og vi prøver derfor å søke noen av disse løsningene som er skissert over, til videre fokus på FoU-arbeid. Det trengs entusiasme og dedikerte eiere, altså Nordnorsk Landbruksråd, til et prosjekt som kan komme med et konkret resultat.

Det kan også være både tidsbesparende og kostnadseffektiv å bruke de nettverkene som allerede eksisterer, og vi kan knytte oss opp mot. Et tiltak kan være å knytte opp hele medlemsmassen i Nordnorsk Landbruksråd, for å skape et eierskap til FoU-arbeidet i hele regionen og i alle organisasjoner.

BGINN – Blågrønt Innovasjonscenter - Orientering ved Astrid Tove Olsen

EnMac – et prosjekt som har prøvd ut effekt av ensilert tare, og studert blant annet næringsinnhold og produksjon av metangass ved fôring av drøvtyggere, og hvordan man kan inkludere dette i fôrrasjonen til sau og geit. Det har vært en problematikk å få dyrene til å spise dette, og man derfor ikke fått så gode resultater som forventet, men det er i alle fall utprøvd.

Nordnorsk Landbruksråd skal bidra med å presentere resultater fra prosjektet, og være medarrangør på en avslutningskonferanse i Bodø i september 2021. Verdien av vårt bidrag skal være til en verdi på 80 000, og dette inkluderer for- og etterarbeid.

Som nevnt har det det vært vanskelig å få fokus på den grønne delen av det blågrønne samarbeidet, men vi skal jobbe videre med saken og tenker kanskje et utviklingsverksted tilknyttet konferansen i september, der vi benytter anledningen til opplæring. Her kan vi også knytte kontakter og starte samarbeid på tvers av allerede etablerte nettverk. Vi må sørge for å ta hånda på rattet for å vinkle det mer til vår fordel, som en samlet organisasjon for landbruket og de grønne næringene. Starten på et sånt arbeid kan være å invitere NIBIOs ansatt i Bodø som jobber med denne saken – Johan Johansen, han er på saken med å følge opp det blågrønne samarbeidet.

Astrid har skrevet en oppsummering av møtet som var gjennomført i november, der hun deltok og la frem følgende:

Kretsløpet må være rent, og tiltak må ikke bidra til forurensning i landbruket
Råstoff og ressurser som kan brukes til menneskemat direkte må ikke gå veien om husdyr- eller fiskemage

Helseperspektivet må være overordna: jordhelse, menneskehelse, dyrehelse. Også i globalt perspektiv.

Landbruket vil etterspørre og delta i prosjekter som har i seg disse overordna målene, og som kan kommuniseres til forbrukerne i en åpen dialog om trygg mat.

Jord og andre ressurser i landbruket ligger spredt i bygdene. Tiltakene må derfor ha mål om småskala og regionale løsninger f.eks. biogass. I forhold til biogass kan avfallsselskap være lokale medspillere. Teknologitviking må også skje tilpasset gårdsnivå.

Landbrukets klimaavtale krever forskningstiltak: vil det være ulik karbonbinding ved bruk av slam, biorest eller husdyrgjødsel?

Tiltak for redusert metanutslipp fra drøvtyggere

Vedtak:

Nordnorsk Landbruksråd må søke kunnskap om klyngesamarbeid, og jobbe tettere på saken med BGINN. Det er viktig for landbruket å være i riktig posisjon når avgjørelser for videre bruk av ressurser fra akvakulturnæringa skal avgjøres, slik at vi kan være med å sette noen premisser, men også få tilgang på lokal ressurs- og verdiskaping. Vi ser for oss et samarbeid via NIBIO, og videre med prosjektene vi allerede er involvert i, men i større grad og med mer humane ressurser enn tidligere.

Sak 2: FoU-arbeid

Innspill fra FoU-seminar i 2019 gjennomgås, og danner grunnlaget for diskusjon om veien videre innen kompetanseutvikling for næringa. Odd-Arild Finnes` prosjektsøknad til de arktiske midlene utlyst av Fylkesmannen sees også på en gang til. Vi tar opp tråden igjen på dette arbeidet sammen med NIBIO over nyttår. Det er ønskelig å få på plass den organiseringen vi hadde tidligere, med representanter fra Nordnorsk Landbruksråd, Faglagene, Samvirke, Fylkesmannen, Fylkeskommunen, NIBIO og Nord Universitet.

Det er i tillegg fremkommet innspill under årets Nordnorske Landbruksseminar angående en videreutvikling av prosjekt på mat fra Arktisk landbruk. Sluttrapporten til vårt av tidligere prosjekt vedlegges og danner diskusjonsgrunnlag.

Vedtak:

FoU-arbeid er omfattende og tidskrevende, men veien til fremtidig kunnskap, og derfor viktig å ha på arbeidsseddelen. Nordnorsk Landbruksråd ønsker å få til et kreativt arbeidsmøte i januar, i samarbeid med NIBIO – og muligens andre aktører. Det er vanskelig å planlegge omfattende møter som skal gjennomføres fysisk i disse tider, så vi ser på invitasjonslista over nyttår – men booker inn NIBIO Holt, og de som kan bistå der i arbeidet fremover.

Sak 3: Fylkestingsmøte Nordland/Næringskomiteen Nordland Fylkeskommune

Einar deltok på møte i næringskomiteen, og tok en orientering om saken. Han fikk 20 minutter til presentasjon og spørsmål til de 7 representantene som møtte. Fokuset var på tallene fra rapporten, der oversikten viste verdiskapinga i hele fylket. I tillegg var temaer som distriktpolitikk og landbruk, bærekraftig transport, investeringsvirkemidler som gir en aktiv strategi for oppgradering av driftsbygninger, økt satsing på svineproduksjon, PU-ordninger, albedoeffekten og viktigheten av utmarksnæring og markedsutfordringer på grunn av importvarer.

Dette tas til orientering.

Sak 4: Kongeørnprosjektet

Brev forfattet av Troms Bonde- og småbrukarlag til Stortingsrepresentanter, angående oppstart av kongeørnprosjekt i Troms er sendt med Troms Bs som avsender.

Vedtak:

Nordnorsk Landbruksråd har endret ordlyden i brevet noe, og sender det til representanter på Stortinget fra Nordland, Troms og Finnmark.

Sak 5: Økonomi

Regnskapsansvarlig Michael har gitt oss en oversikt over disponible midler: 562 000 i disponible midler. I tillegg viser det seg at vi manglet 322 916 kroner i prosjektmidler. Disse blir overført konto de nærmeste dagene.

Tas til orientering.

Sak 6: Spørreundersøkelse Norsk Landbrukssamvirke

Det er sendt ut en spørreundersøkelse fra administrasjonen i Norsk landbrukssamvirke, med frist 31. januar. AU skal sende et felles svar på undersøkelsen og må diskutere praktisk gjennomføring og/eller tilbakemeldinger.

AU gikk gjennom skjemaet og sendte felles svar i møtet.

Sak 7: Digitalisering av Nordnorsk Landbruksråd

JS Dahl, som har laget digitale brosjyrer for blant annet Norsk Landbruksrådgivning og Senja videregående skole – har bedt om å få plass i et av våre møter for å vise hvordan de kan lage en god presentasjon av Nordnorsk Landbruksråd. AU vurderer om de kan delta i neste møte.

Vedtak:

Det ble diskutert hva vi kan gjøre for å bli mer synlig, at det er ønskelig at firmaet som ønsker plass deltar i neste møte.

Sak 8: Eventuelt

Nordnorsk Landbruksseminar nørte oppunder noen problemstillinger, som egentlig har vært på agendaen tidligere. Men tiden har gått, og det kan være greit å få noen saker på sakskartet igjen. Det er gjennomført et møte mellom Birger Bull, som leder i Troms Bonde- og småbrukarlag og en representant fra administrasjonen ved Nortura Målselv. Ut fra sakene som ble diskutert der, skisserer vi følgende:

1. Prosjektet «Økt verdiskaping på mat fra Arktisk landbruk», var kostbart både i prosjektperioden, og anslo en kostnad for aktuelle deltakende aktører som de fant urealistisk høy. Det er ønskelig å ta opp saken igjen og søke å finne andre løsninger som er kostnadsbesparende, men fortsatt god

nok for å ta ut merpris og gjøre forbruker oppmerksom på lokalprodusert mat. Det kan være interessant å søke andre aktører som kan ta prosjektet videre, f. eks Innovasjon Norge.

2. Nordnorsk Landbruksråd inviterer til en dialogkonferanse med nordnorske aktører. En rundbordskonferanse med deltakelse fra landbrukets organisasjoner, produsenter, og aktører fra industrien. Med tema for hvordan man skal få til en nordnorsk foredling og distribusjon av nordnorske varer. Leverandører som Aron mat, Kuraas og Mydland reklamerer med nordnorsk mat, men henter råvarer fra hele landet. Dette temaet bør debatteres mer i vår region, hvordan få de til å velge nordnorske råvarer. Spesielt nå når kjedene har økt salget av EMV, slik at kjedemakta er enda sterkere. Distriktene og særlig Nord-Norge taper på dette.
3. Mediestrategi for å vise forbrukeren hvordan kjedemakta rår. Mange nordnorske forbrukere ønsker å velge kortreist og lokalprodusert mat, men slik kjedene opererer, skal alle produkter snart via sentrallager på Østlandet og våre produkter vil bli klimaverstinger. Vi må gjøre noe mens vi fortsatt har foredlingsledd og regionale lager i landsdelen.

Vedtak:

Nordnorsk Landbruksråd kaller inn til møte med aktuelle aktører på nyåret, faglagene, samvirke og lokale industriaktører – såkalt rundbordskonferanse. I tillegg skal det søkes løsninger for videre prosjektvirksomhet angående saken, blant annet med Innovasjon Norge. Det er også ønskelig at vi følger opp punktet om mediestrategi og ber om plass regionale aviser for å fortelle forbrukerne som skal handle mat i butikken, hvordan kjedene legger opp til at maten vi produserer her i nord, må via sentrallagene på Østlandet, og dermed blir klimaverstinger via transportnæringa. Det er ønskelig å få fokus på lokal matproduksjon og distribusjon. Etter diskusjon i AU kom det til enighet om at vi avventer denne saken til over nyåret, da det er større arbeidskapasitet blant tillitsvalgte i AU og sekretariat – og forbrukerne kanskje har fastsatt sine nyttårsforsetter om å bli mer miljøvennlige i det nye året.

Møte hevet 1505.